

Ενότητα 16^η Μεγαλόψυχη στάση

Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Στατείρα καὶ
Ῥοδῶ

καὶ Ῥωξάνη τῇ ἐμῇ γυναικί χαίρειν.

Ἀντιπαξάμενον ἡμῖν Δαρεῖον οὐκ
ἡμυνάμεθα,

εἰ μὴ τὸναντίον, ἠὺχόμεν γὰρ
ἐγὼ ζῶντα ὑπὸ τὰ ἐμᾶ σκῆπτρα
ἔχειν·

ἐλαχίστως δὲ ἔχοντος ἐπὶ τῶ

πνεύματι αὐτοῦ

τοῦτον κατέλαβον ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἀναπνοῇ,

ὄν ἐλεήσας τῇ ἐμαυτοῦ χλαμύδι
περιέστειλα.

Ἐπυθόμην δὲ παρ' αὐτοῦ τι ἀκοῦσαι
περὶ τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ.

Ὁ δὲ μοι εἶπεν· «παρακαταθήκην ἔχε
τὴν ἐμὴν θυγατέρα Ῥωξάνην καὶ
συμβιώσει σοί». [...]

Τοὺς μὲν αἰτίους τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ
ἡμυνάμην ἀξιοπρεπῶς [...]

Προσέταξα δὲ ἡρώων αὐτῶ γενέσθαι
παρὰ τοὺς πατρώους αὐτῶ ἥρωας·
καὶ ὑμεῖς δὲ τῆς λύπης αὐτοῦ
παύσασθε·

ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἀποκαταστήσω εἰς τὰ
ἴδια βασίλεια [...]

Κατὰ γοῦν τὰς διατάξεις Δαρείου

Ῥωξάνην τὴν ἐμὴν γυναῖκα
σύνθρονόν μου εἶναι βούλομαι,
ἐὰν δὲ καὶ ὑμεῖς μοι συμπνεύσητε,
προσκυνεῖσθαι αὐτὴν ὡς
Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι καὶ
κελεύω.
Ἔρρωσθε.

Ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος στη Στατείρα και
στη Ροδῶ

και στη Ρωξάνη τη γυναίκα του εύχεται
να είναι καλά.

Ἄν και ἀντιπάχτηκε σε μας ο Δαρεῖος δὲν
τον εκδικήθηκα,

ἀλλὰ ἀντίθετα, γιατί ευχόμεουν

να εἶναι ζωντανός κάτω ἀπὸ την εξουσία
μου·

ενώ ἴσα που ἀνέπνεε

τον βρήκα στην τελευταία ἀναπνοή,

κι ἐπειδὴ τον λυπήθηκα τον κάλυψα με τη
χλαμύδα μου.

Ζήτησα να μάθω ἀπ' αὐτόν κάτι για το
θάνατό του.

Κι αὐτός μου εἶπε· «Ἐχε ως
παρακαταθήκη την κόρη μου Ρωξάνη και
θα ζήσει μαζί σου» [...]

Τιμώρησα ὅπως ἀξίζε τους αἰτίους του
θανάτου του [...]

Διέταξα να κτιστεῖ ἠρώων ἀφιερωμένο σ'
αὐτόν κοντὰ στους πατρικούς του ἠρωες·
και σεις σταματήστε το θρήνο γι' αὐτόν·

γιατί ἐγὼ θα σας ἀποκαταστήσω στα
ἀνάκτορά σας [...]

Σύμφωνα λοιπόν με τις ἐπιθυμίες του
Δαρείου

θέλω να εἶναι η Ρωξάνη γυναῖκα μου και
βασίλισσα,

ἀν και σεις συμφωνεῖτε μαζί μου,

θέλω και διατάζω να προσκυνάτε αὐτήν
ὡς γυναῖκα του Ἀλεξάνδρου.

Να εἶστε καλά στην υγεία σας.

Ψευδο-Καλλισθένης, Μυθιστορία Ἀλεξάνδρου, Παραλλαγή

Νοηματική απόδοση κειμένου

Στο κείμενο αυτό ο Αλέξανδρος με επιστολή ενημερώνει τη βασιλική οικογένεια για το θάνατο του βασιλιά τους Λαρείου. Το βασιλιά Λαρείο, αν και πολέμησε εναντίον μου, εγώ δεν τον εκδίκηθηκα, αλλά ευχόμενος να ζήσει και να είναι υπό την εξουσία μου. Τον βρήκα τις τελευταίες στιγμές της ζωής, μόλις ανέπνεε, και τότε, επειδή το συμπόνεσα, το σκέπασα με τη χλαμύδα μου. Όμως ζήτησα να μου πει κάτι σχετικά με το θάνατό του. Και τότε εκείνος μου είπε· σου εμπιστεύομαι την κόρη μου τη Ρωξάνη και θα ήθελα να την παντρευτείς. Να ξέρετε ότι αυτούς που τον δολοφόνησαν, τους τιμώρησα με το τρόπο που επιβάλλεται να τιμωρούνται οι δολοφόνοι. Τον τίμησα δίνοντας μάλιστα διαταγή να ανεγερθεί ένα ιερό κοντά στους πατρικούς του ήρωες και το αφιέρωσα στη μνήμη του. Και τώρα εσείς πρέπει να μην θρηνείτε πια γι' αυτόν. Σας υπόσχομαι ότι θα σας αποκαταστήσω στα ανάκτορά σας. Αφού λοιπόν η επιθυμία του Λαρείου ήταν να παντρευτώ τη Ρωξάνη, το δέχομαι, αν βέβαια και σεις έχετε την ίδια γνώμη· γι' αυτό έχω την επιθυμία να την προσκυνάτε ως γυναίκα του Αλεξάνδρου. Χαίρετε.

Γραμματική

1. Να μετατρέψετε τα ρήματα στον κατάλληλο τύπο Προστακτικής ενεστώτα, αορίστου και παρακειμένου μέσης φωνής, στο β' ενικό πρόσωπο:

Ενεστώτας	Αόριστος	Παρακείμενος
διαπράττομαι		
βλάπτομαι		
στρατεύομαι		
διδάσκομαι		

2. Να αναγνωρίσετε γραμματικά τον τύπο της προστακτικής στις παρακάτω προτάσεις:

- α. Βουλευού μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα.
- β. Παῦσαι πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον.
- γ. Ἄλλ' ἐμοί, ὦ Σώκρατες, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.
- δ. Ψηφίσασθε, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰρήνην ἀντὶ πολέμου.

3. Να βάλετε τα ρήματα της προστακτικής στο ίδιο πρόσωπο αλλά στον άλλο αριθμό:

- α. Πείθου τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς φίλοις τοῖς ἀγαθοῖς.

- β. Σῶσαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν κινδύνων.
- γ. Γίγνου φιλοπροσήγορος τῷ τρόπῳ.
- δ. Πείθεσθε τοῖς οἴκοι ἄρχουσι.
- ε. Παρασκευάσασθε πάντα ἃ δεῖ πρὸς πόλεμον.

4. Στις παρακάτω φράσεις να βρείτε τους ετερόπτωτους προσδιορισμούς και να τους χαρακτηρίσετε:

- Ὀλίγοι δέ περιῆσαν, ἐν αἷς ἐσκήνωσαν αὐτοὶ οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν.
- Οἱ δέ ἀκούοντες ἐπέιθοντο μὲν τῷ Θεμιστοκλεῖ διὰ φιλίαν αὐτοῦ.
- Ὅ γάρ περίβολος τῆς πόλεως ἐξήχθη πανταχῆ μείζων.
- Τῶν μετρίων ταπεινότερος ἦν.

5. Να βρείτε στα επόμενα παραδείγματα τους ετερόπτωτους προσδιορισμούς, την πτώση στην οποία εκφέρονται και τη σημασία τους:

- 1) Τοῦτο μαρτυρεῖ ὁ λόγος τῶν ποιητῶν.
- 2) Αἱ πηγαὶ τῶν ποταμῶν ἐν τοῖς ὄρεσιν εἰσίν.
- 3) Λύσανδρος παρέπλει εἰς Λάμψακον, σύμμαχον τῶν Ἀθηναίων.
- 4) Ἴππεῖς ὠφέλιμοι τῷ στρατεύματι εἰσίν.
- 5) Πολλοὶ τῶν μάντεων τυφλοὶ ἦσαν.
- 6) Ὁ Περικλέους πατὴρ νικητὴς τῶν Περσῶν ἐγένετο ἐν Μυκάλῃ.
- 7) Οἱ ναῦται τοῦ πλοίου κομίζουσιν ὑφάσματα μετὰξῃ καὶ ἀγγεῖα πηλοῦ.
- 8) Κῦρος ἦν καλὸς (= ωραῖος) τὸ εἶδος (= ὡς πρὸς τὴν εμφάνιση) καὶ φιλάνθρωπος τὴν ψυχὴν.
- 9) Σωκράτης εὐπειθὴς (= υπάκουος) τοῖς ἄρχουσιν ἦν.
- 10) Ἡ γυμναστικὴ ἐστὶ λαμπρὰ ἄθλησις τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος.
- 11) Ὁρέστης φίλος καὶ σύμμαχος τῷ Πυλάδῃ ἦν.
- 12) Εἰσὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πολλοὶ πίθοι (=πιθάρια) οἴνου.
- 13) Οἱ στρατιῶται ἐκίνησαν λίθον μεγάλου βάρους.
- 14) Πωλοῦσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ σῖτον χιλίων δραχμῶν.
- 15) Ἀρταξέρξης ἦν πρεσβύτερος Κύρου.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Ποιο χαρακτηριστικό του Αλεξάνδρου αναδεικνύει η συμπεριφορά του απέναντι στο Δαρείο και στις αιχμάλωτες πλέον γυναίκες της οικογένειάς του;

Ο Αλέξανδρος αναδεικνύεται ως ευγενής και πολιτισμένος άρχοντας, που σέβεται τον αντίπαλό του και δεν προσβάλλει την αξιοπρέπειά του. Δείχνει κατανόηση και συμπόνια στην οικογένεια του Δαρείου. Μάλιστα ζητά τη Ρωξάνη για γυναίκα του χωρίς να την αναγκάζει. Φαίνεται ο σεβασμός τους προς τις ανθρώπινες αξίες. Επίσης, φαίνεται να υπηρετεί τη δικαιοσύνη, αφού τιμωρεί τους δολοφόνους του Δαρείου, παρόλο που αυτός ήταν εχθρός του.

2. Πέραν της επιθυμίας του Δαρείου, ποια άλλα κίνητρα ώθησαν τον Αλέξανδρο να συνάψει γάμο με τη Ρωξάνη; Για την απάντησή σας να αξιοποιήσετε τις ιστορικές γνώσεις σας.

Σκοπός του Μ. Αλεξάνδρου ήταν να δημιουργήσει μια ισχυρή αυτοκρατορία κατακτώντας όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Για να το πετύχει αυτό έπρεπε να πάρει με το μέρος του τους Πέρσες, η δύναμη των οποίων ήταν αρκετά αξιόλογη. Μια βίαιη κατάκτηση μετά το θάνατο του Δαρείου ίσως να μη διαρκούσε πολύ, αφού οι Πέρσες κάποια στιγμή θα εξεγείρονταν ζητώντας την ελευθερία τους. Αν όμως παντρευόταν τη Ρωξάνη, οι Πέρσες ίσως να τον αντιμετώπιζαν σαν έναν από τους ίδιους τους εαυτούς τους και να τον δέχονταν πιο εύκολα για βασιλιά τους.